

Sygn. akt I C 4524/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 czerwca 2018r.

Sąd Rejonowy w Kaliszu w I Wydziale Cywilnym, w składzie:

Przewodniczący: SSR Michał Włodarek

Protokolant: sekr. sąd. Anna Dulas

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 8 czerwca 2018r. w K.

sprawy z powództwa (...) S.A. z/s w B. (KRS (...))

przeciwko pozwanej B. P. (PESEL (...))

na skutek sprzeciwu pozwanej od wyroku zaocznego Sądu Rejonowego w Kaliszu z dnia 16 marca 2018r. w sprawie o sygn. akt I C 4524/17

wyrok zaoczny Sądu Rejonowego w Kaliszu z dnia 16 marca 2018r. w sprawie o sygn. akt I C 4524/17 w całości utrzymuje w mocy.

Sygn. akt I C 186/18

UZASADNIENIE

W dniu 31 października 2017r. powód (...) S.A. z/s w B. skierował do Sądu Rejonowego w Bielsko – Białej żądanie zasądzenia od pozwanej B. P. kwoty 9.879,27zł wraz z odsetkami umownymi za opóźnienie w wysokości dwukrotności wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie liczonymi od dnia 11 października 2017r. do dnia zapłaty oraz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, iż pozwana poprzez podpisanie weksla w dniu 28 lutego 2017r. zobowiązała się w dniu 10 października 2017r. do zapłaty kwoty wskazanej w wekslu w wysokości 9.879,27zł.

W dniu 10 września 2017r. powód wezwał pozwaną do wykupu weksla, pomimo tego pozwana nie dokonała żadnej wpłaty.

Wyrokiem zaocznym z dnia 16 marca 2018r. Sąd Rejonowy w Kaliszu w sprawie o sygn. akt I C 4524/17 uwzględnił w całości roszczenia powództwa oraz orzekł o kosztach procesu i o rygorze natychmiastowej wykonalności.

W ustawowym terminie pozwana B. P. wniosła sprzeciw od opisanego wyżej orzeczenia.

Pozwana zaskarżyła wyrok w całości i podniosła zarzuty nieudowodnienia roszczenia, co do zasady i co do wysokości, braku wymagalności roszczenia dochodzonego pozwem z uwagi na brak doręczenia pozwanej oświadczenia o wypowiedzeniu umowy pożyczki, przedwczesności roszczenia dochodzonego pozwem, stosowania przez pożyczkodawcę w treści umowy klauzul niedozwolonych.

Powódka wniosła o uchylenie w całości wyroku zaocznego i o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, a ponadto zawarła wniosek o zawieszenie rygoru natychmiastowej wykonalności.

Postanowieniem z dnia 17 kwietnia 2018r. Sąd Rejonowy w Kaliszu w sprawie o sygn. akt I C 4524/17 oddalił wniosek pozwanej o zawieszenie rygoru natychmiastowej wykonalności nadany opisanemu wyżej wyrokowi zaocznemu.

W odpowiedzi na sprzeciw powód wniósł o utrzymanie w całości w mocy wyroku zaocznego oraz o zasądzenie od pozwanej na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny.

W dniu 27 lutego 2017r. pozwana B. P. zawarła z powodem z (...) S.A. z/s w B. umowę pożyczki gotówkowej nr (...).

W ramach przedmiotowej umowy (...) S.A. z/s w B. przyznał pozwanej do korzystania kwotę pieniężną w wysokości 5.000,00zł. Ponadto powód oznaczył w treści umowy, iż zobowiązanie łączące strony poza należnością pożyczkową obejmuje opłatę przygotowawczą w wysokości 129,00zł, wynagrodzenie z tytułu przyznania pożyczkodawcy (...) w wysokości 900,00zł i wynagrodzenie prowizyjne 3.939,00zł. Całkowitą kwotę do zapłaty powód oznaczył w wysokości 10.764,00zł.

Kontrakt miał charakter terminowy, okres kredytowania ustalono na 36 miesięcy począwszy od dnia 9 kwietnia 2017r.

Zabezpieczeniem spłaty pożyczki był weksel in blanco.

Powód przy zawieraniu opisanego wyżej kontraktu posługiwał się wzorcami umów.

Pozwana nie wykonała postanowień łączącego strony kontraktu i posiadała wobec (...) S.A. z/s w B. zaległości. Pozwana z tytułu kontraktu dokonała na rzecz powoda wpłat w łącznej wysokości 902,00zł.

W dniu 9 sierpnia 2017r. powód w związku z niezrealizowaniem przez pozwaną postanowień umowy skierował do pozwanej ostateczne wezwanie do zapłaty.

W dniu 10 września 2017r. powód wypowiedział pozwanej umowę pożyczki i wezwał do wykupienia weksla w terminie 30 dni.

(wypowiedzenie umowy pożyczki k. 7, umowa pożyczki k. 17-21, 31-33, 76-80, harmonogram spłat k. 22, 34, 81, deklaracja wekslowa k. 23, 35, 82, karta klienta k. 57, 89-90, karta klienta k. 36, okoliczność bezsporna co do wysokości dokonanych przez pozwanego wpłat, ostateczne wezwanie do zapłaty k. 65-75, wniosek k. 83-85, (...) k. 86-87, umowa o pośrednictwo k. 91-95)

Powód wypełnił weksel na kwotę 9.879,27zł płatną w dniu 10 października 2017r.

(weksel k. 6, 23, deklaracja wekslowa k. 39, ostateczne wezwanie do zapłaty k. 40)

Sąd Rejonowy zważył, co następuje.

Powództwo podlega uwzględnieniu w całości.

Niezasadne są zarzuty podniesione przez pozwaną w środku zaskarżenia.

Cechą charakterystyczną zobowiązań wekslowych jest abstrakcyjność, która oznacza oderwanie od swojej podstawy - causy. Abstrakcyjność ta ulega złagodzeniu we wzajemnych stosunkach między wystawcą a remitentem (pierwszym wierzycielem) także przy wekslach gwarancyjnych i in blanco i polega na tym, że wystawca może przedstawić remitentowi zarzuty osobiste wynikające ze stosunku podstawowego, z którego wynika wiarygodność stanowiąca przyczynę wystawienia weksla.

Jeżeli zobowiązanie wekslowe jest ważne wystawca może, w braku skutecznych zarzutów wekslowych, podnieść zarzuty oparte na stosunku podstawowym i na ich podstawie podważać zarówno istnienie jak i rozmiar zobowiązania

wekslowego ze względu na jego związek ze stosunkiem podstawowym. Spór przenosi się wówczas na płaszczyznę stosunku prawa cywilnego, który w związku z zarzutami wystawcy podlega badaniu przez sąd – por. wyrok SN z dnia 20 czerwca 2008r. w sprawie o sygn. akt IV CSK 65/08, opubl. L., wyrok SA w Poznaniu z dnia 17 listopada 2011r. w sprawie o sygn. akt I ACa 926/11, opubl. L., wyrok SA w Szczecinie z dnia 12 grudnia 2012r. w sprawie o sygn. akt I ACa 508/12, opubl. L., wyrok SA we Wrocławiu z dnia 7 marca 2013r. w sprawie o sygn. akt I ACa 140/13, opubl. L., wyrok SA w Warszawie z dnia 4 kwietnia 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 1244/12, opubl. L., wyrok SN z dnia 11 października 2013r. w sprawie o sygn. akt I CSK 763/12, opubl. L., wyrok SN z dnia 17 marca 2016r. w sprawie o sygn. akt V CSK 442/15, opubl. L..

W pierwszej kolejności zauważyć należy, że niniejszy proces toczy się między remitentem jako pierwszym wierzycielem (powodem) i zarazem przedsiębiorcą, a wystawcą weksla (pozwany) działającym jako konsument. W takiej konfiguracji osobowej przepisy art. 10 i art. 17 ustawy prawo wekslowe ograniczają abstrakcyjny charakter zobowiązania wekslowego. Zdaniem Sądu oznacza to, że w sprawie nie mają zastosowania ograniczenia przewidziane w art. 10 i art. 17 ustawy prawo wekslowe, a Sąd może badać legalność, prawidłowość i zasadność stosunku podstawowego, z którego wynikało źródło zobowiązania, w tym jego wysokość, w tym warunki i podstawy ukształtowania wartości kapitału, należności odsetkowych oraz innych dodatkowych kosztów obciążających pożyczkobiorcę, a jednostronnie oznaczonych przez pożyczkodawcę i ostatecznie ujawnionych w treści weksla.

Celem wystawienia weksla in blanco jest uzyskanie przez wierzyciela dodatkowego zabezpieczenia wekslowego umożliwiającego uzyskanie zaspokojenia roszczeń wynikających z określonego stosunku prawnego w wysokości wynikającej z tego stosunku lub roszczeń, które mogą wyniknąć w przyszłości, a ich wysokość jest w dacie wystawienia weksla nieznana. Innymi słowy, zobowiązanie wekslowe zabezpiecza określony stosunek zobowiązaniowy. Ten stosunek podstawowy określa cel udzielonego poręczenia wekslowego i ogranicza jego samodzielność prawną. Roszczenie wekslowe ma co prawda charakter samodzielny, a zobowiązanie wekslowe jest zobowiązaniem abstrakcyjnym, ale jego związek ze stosunkiem podstawowym, w szczególności gdy chodzi o weksel niepełny w chwili wypełnienia, wynika z zakresu zarzutów przysługujących dłużnikowi, które mogą także wiązać się ze stosunkiem podstawowym. Zobowiązanie wekslowe nie powstanie zatem jeżeli nie istnieje pierwotne roszczenie cywilnoprawne, a pozwany może w tym przypadku podnieść skuteczny zarzut oparty na powyższym stosunku prawnym – por. wyrok SA w Szczecinie z dnia 11 października 2016 I ACa 333/16, opubl. L., wyrok SA w Katowicach z dnia 4 marca 2016r. I ACa 985/15, opubl. L..

Stosownie do treści art. 353 § 1 kc, podstawowym obowiązkiem dłużnika jest spełnienie świadczenia. Prowadzi ono do zaspokojenia interesu wierzyciela, wskutek czego zobowiązanie wygasa.

Artykuł 354 kc określa obowiązki dłużnika w ten sposób, że oprócz treści zobowiązania rozumianej jako nakazy wyrażone w czynności prawnej stanowiącej źródło zobowiązania oraz odnoszących się do tego zobowiązania normach prawnych jego zachowanie powinno odpowiadać trzem dalszym wzorcom postępowania - celowi społeczno-gospodarczemu, zasadom współżycia społecznego, a także ewentualnie ustalonym zwyczajom, natomiast art. 355 kc określa sposób, w jaki dłużnik powinien wykonywać zobowiązanie i w tym znaczeniu stanowi swoistą kontynuację uregulowań zawartych w art. 354 kc i jednocześnie przepis ten definiuje pojęcie należytej staranności oraz ustanawia obowiązek dokładania owej staranności.

Niedostosowanie się przez dłużnika do opisanych wyżej wymagań sprawia, że dojdzie do nienależytego wykonania zobowiązania lub niewykonania całkowitego (art. 471 kc). Każda bowiem rozbieżność pomiędzy prawidłowym spełnieniem świadczenia a rzeczywistym zachowaniem się dłużnika rodzi odpowiedzialność kontraktową. Nienależyte wykonanie zobowiązania ma bowiem miejsce wtedy, gdy zachowanie dłużnika zmierzało do spełnienia świadczenia, jednak osiągnięty przez niego wynik nie spełnia wymogów świadczenia, do którego dłużnik był zobowiązany. Wskazać jednak należy, że dłużnik zawsze, bez względu na rodzaj winy, odpowiada wobec wierzyciela za uchybienia obowiązkowi dołożenia należytej staranności (art. 355 kc).

Powoda oraz pozwaną wiązała ważna i skuteczna umowa pożyczki w rozumieniu art. 720 i n. kc.

Strony w ramach istniejącego kontraktu uzgodniły elementy przedmiotowo i podmiotowe istotne oraz w sposób jednoznaczny i indywidualny określiły prawa i obowiązki podmiotów zobowiązań.

Powód w sposób właściwy przekazał pozwanej umówione świadczenie, natomiast pozwana w sposób nienależyty wykonała zobowiązanie zachowując się wbrew treści umowy poprzez nie kontynuowanie spłaty należności wynikających z istniejącego stosunku obligacyjnego.

Po stronie pozwanej powstała odpowiedzialność kontraktową i obowiązek naprawienia szkody albowiem pozwana uchybiła swoim obowiązkom (por. art. 471 kc i art. 361 § 1 i 2 kc).

W tym miejscu należy wskazać, iż obowiązkiem pozwanego w sytuacji gdy kwestionował zasadność, skuteczność i legalność zobowiązania łączącego strony było przytoczenie okoliczności faktycznych, z których wywodzi roszczenie (art. 187 § 1 pkt 2 kpc) i wskazanie na dowody, których przeprowadzenie potwierdzi zasadność jego twierdzeń o faktach (art. 232 kpc i art. 6 kc), czemu pozwany poza ogólnymi argumentami w treści sprzeciwu nie sprostał.

Zgodnie z zasadami procesu cywilnego ciężar gromadzenia materiału dowodowego spoczywa na stronach (art. 232 kpc., art. 3 kpc, art. 6 kc). Jego istota sprowadza się do ryzyka poniesienia przez stronę ujemnych konsekwencji braku wywiązania się z powinności przedstawienia dowodów. Skutkiem braku wykazania przez stronę prawdziwości twierdzeń o faktach istotnych dla sprawy jest tylko to, że twierdzenia takie zasadniczo nie będą mogły leżeć u podstaw sądowego rozstrzygnięcia. Strona, która nie udowodni przytoczonych twierdzeń, utraci korzyści, jakie uzyskałaby aktywnym działaniem (por. wyrok s.apel w B. z dnia 28 sierpnia 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 286/14, opubl. LEX nr 1511625).

Przez wymagalność należy rozumieć stan, w którym wierzyciel ma prawną możliwość żądania zaspokojenia przysługującej mu wierzytelności. Jest to stan potencjalny o charakterze obiektywnym, którego początek następuje w chwili, gdy wierzytelność zostaje uaktywniona (opor. art. 120 § 1 kc i art. 61 § 1 kc).

W dacie wytoczenia powództwa roszczenie powoda w stosunku do pozwanej posiadało atrybut wymagalności.

Umowa łącząca strony nie zawierała postanowień nieważnych i nieznanających uzasadnienia normatywnego, stanowiących klauzule abuzywne, sprzeczne z zasadami współzycia społecznego i społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa (por. art. 58 § 3 kc, art. 5 kc i art. 385 i n. kc, art. 361 – 363 kc), a także przepisami ustawy z dnia 12 maja 2011r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. 2018.993 – j.t. ze zm.), w szczególności z art. 29 i n., w tym art. 36 a w/w ustawy.

Nadużycie prawa podmiotowego traktuje się jako zachowanie rażące i nieakceptowane albowiem klauzula generalna zawarta w art. 5 kc zawiera odesłanie do zasad słuszności, dobrej wiary w sensie obiektywnym, zasad uczciwości obowiązującej w stosunkach cywilnoprawnych i zasady lojalności wobec partnera. Przepis art. 58 kc wyznacza od strony negatywnej ogólne ramy dopuszczalnej treści oraz celów czynności prawnych, natomiast art. 385 i n. kc określa klauzule abuzywności postanowień umownych, tj. takich które kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, a skutek takiego układu praw i obowiązków dochodzi do rażącego naruszenia interesów konsumenta i godzenia w równowagę kontraktową.

Rażące naruszenie interesów konsumenta należy rozumieć jako nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku obligacyjnym. Natomiast działanie wbrew dobrym obyczajom w zakresie kształtowania treści stosunku obligacyjnego oznacza tworzenie przez partnera konsumenta takich klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową stron stosunku umownego.

Biorąc pod uwagę powyższe należy stwierdzić, iż powództwo podlegało uwzględnieniu w całości.

O kosztach procesu w wyroku zaocznym, w tym kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na podstawie art. 108 § 1 kpc w zw. z art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z § 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r.

w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2018.265 – j.t.) oraz w oparciu o treść art. 13 ust. 1 i art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. 2018.300 – j.t. ze zm.) i art. 1 ust. 1 pkt 2 i art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 16 listopada 2006r. o opłacie skarbowej (Dz. U. 2016.1827 – j.t. ze zm.).

O rygorze natychmiastowej wykonalności w wyroku zaocznym orzeczono, na podstawie art. 333 § 1 pkt 3 kpc.

Z tych wszystkich względów, na podstawie art. 347 kpc, orzeczono jak w sentencji wyroku.